

Motion till riksdagen

1989/90:A419

av Börje Nilsson m.fl. (s)

Strukturumvandlingen i östra Skåne

Centrala myndigheter betraktar ofta Skåne som en homogen landsända i harmoni och balans. Man talar t.o.m. om att Skåne tillhör de delar av landet som under senare år fungerat bäst i ekonomiskt hänseende. Detta omdöme är riktigt för den sydvästra delen av Skåne. Om man studerar näringsstrukturen i den östra och nordöstra delen av landskapet konstaterar man snabbt att situationen här är helt annorlunda. Läger man därtill väntade strukturella förändringar ser prognosen för framtiden mycket hotfull ut.

Regionen östra Skåne kan karakteriseras som glest befolkad landsbygdsregion. Befolkningsutvecklingen har varit blygsam. I vissa delar – Österlen – har folkmängden minskat med 3,3 % eller nära 1 100 personer under 80-talet. Andelen ålderspensionärer är i de östra delarna av vårt län 23,5 %. Andelen sysselsatta i jordbruk och livsmedelsindustrin är i länets östra delar 25,1 %. Arbetsmarknadsläget är i stort sett detsamma som i den av Regionalpolitiska kommittén prioriterade sydöstra landsdelen.

Arbetsmarknaden i regionen domineras av jordbruk och livsmedelsindustri, offentlig sektor och tillverkningsindustri. Kunskaps- och forskningsintensiv industri är liksom privat tjänstesektor klart underrepresenterad. Ingen annanstans i landet sysselsättes så stor andel av arbetskraften i jordbruk och livsmedelsindustri. I östra Skåne är även frukt- och bärödling och fiske viktiga näringar. Arbetsmarknaden är mycket känslig för konjunkturer beroende på den rådande strukturen.

För Kristianstadsbygden – där jordbruket och livsmedelsindustrin har en så dominerande ställning – är det förslag till framtida jordbrukspolitik som nyligen presenterats ett reellt hot mot regionen. Förutsättningarna för fruktödlingarna förändras också i negativ riktning. Enbart i östra delen av länet är ca 900 personer sysselsatta inom denna näring. Den avreglering som är att vänta för dessa näringar kommer att slå hårt mot sysselsättningen i regionen. Enligt lantbruksnämndens i Kristianstads län beräkningar drabbas 4 700 personer eller 3 400 årsverk i länet om jordbruksproduktionen minskas med 10 % samt sockerbets- och fabrikspotatisodlingen faller bort.

Österlen har redan genom rationaliseringar inom odling och livsmedelsförädling utsatts för stora påfrestningar. Det kan exemplifieras av att man lätt kan addera en "Kockumskris" eller en "Blekinge-varvskris" enbart i Österlenkommunerna.

Hotbilderna är tydliga för östra Skåne. Läger man därtill den bedömning

av utvecklingen i händelse av ett närmande till EG som görs i rapporten "EG, Sverige och jobben" blir bilden riktigt dystert. EG-utredningen ser mot bakgrund av den rådande näringsstrukturen länet som den region som kommer att förlora mest i landet på ett närmande till EG-marknaden.

Vi är alltså mycket bekymrade över den sammantagna effekten av den strukturomvandling som är på gång i länet och som påskyndas genom planerade statliga beslut. Signaler om nedläggning av sockerbruk, regementen, minskat statligt ansvar för järnvägen etc. gör det oerhört tungt för regionen. Vad som krävs är en helhetssyn hos regeringen och centrala myndigheter när det gäller effekten av de olika beslut som länet är utsatt för. De negativa följderna av strukturomvandlingen och avregleringen av jordbruksnäringen och livsmedelsindustrin måste överbryggas. Vi ser det som angeläget att statsmakterna, som har totalansvaret för den närings- och regionalpolitiska utvecklingen i landet, gör en konsekvensanalys av omvandlingen i länet. Länsstyrelsen bör lämpligen få i uppdrag att genomföra analysarbetet som därefter bör följas av ett åtgärdsprogram.

För att regionen ekonomiskt, socialt och kulturellt skall kunna fungera i framtiden måste rambetingelserna förändras. Länet måste tilldelas en större andel av länsanslag och andra transfereringar. Programmet bör innehålla riktade åtgärder i syfte att skapa goda utvecklingsmöjligheter för länet.

För att inte ytterligare förvärra situationen bör statsmakterna också undvika att ta beslut som innebär nedläggning av verksamheter i Kristianstads län. Sockerbruket Karpalund bör bevaras och därmed också sockerbetsodlingen i området. P6-brigaden som utbildningsmässigt skall samlokaliseras med A3 bör behållas i Kristianstad. Järnvägen Karlskrona-Kristianstad-Hässleholm, som utgör en livsnerv i de sydöstra regionerna, bör erhålla nödvändiga investeringsmedel.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om konsekvensanalys av strukturomvandlingen i östra Skåne.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ett åtgärdsprogram i syfte att skapa med andra delar av södra Sverige likvärdiga utvecklingsmöjligheter.

Stockholm den 22 januari 1990

Börje Nilsson (s)

Maja Bäckström (s)

Johnny Ahlqvist (s)

Kaj Larsson (s)

Ingegerd Wärnersson (s)